

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE 2026
OKOLJSKA ANALIZA VOLILNIH
PROGRAMOV IN PRETEKLIH
GLASOVANJ STRANK

UMAN **TERA**

Že 30 let soustvarjamo trajnostno družbo.

MLADI ZA PODNEBNO PRAVIČNOST

UVOD

Pred nami so volitve, ki bodo odločilne za naš odziv na podnebno krizo. Izid državnozborskih volitev 2026 ne bo zaznamoval le prihodnjega štiriletnega mandata, temveč bo dolgoročno vplival na pogoje bivanja prihodnjih generacij Slovenije. Posledice podnebne krize se v Sloveniji odražajo v vse pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkih, naraščajočih življenjskih stroških in vprašanih dolgoročne prehranske varnosti, okoljske in podnebne teme ter z njimi povezani družbeni izzivi pa obenem izginjajo iz predvolilnega diskurza. Namesto pogovorov o rešitvah, ki bi na podlagi znanstvenih dognanj zagotovile dolgoročno dobrobit ljudi in okolja, smo priča populističnim zlorabam in ignoriranju znanstvenih dejstev.

Volivke in volivci imamo pravico vedeti, kaj obljublajo politični kandidati, katerih odločitve bodo vplivale na naša življenja. Zato smo Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, in gibanje Mladi za podnebno pravičnost pred prihajajočimi volitvami izvedli strokovno analizo volilnih programov političnih strank oz. list ter njihovih glasovanj glede ključnih okoljskih zakonov preteklega mandata.

Izkupiček analize je neodvisna okoljska ocena strank oz. list, ki kaže, kateri kandidati prepoznavajo ključne izzive našega časa, kdo predlaga konkretne rešitve ter kdo podnebne in okoljske tematike potiska ob rob ali jih obravnava zgolj deklarativno. Drugi del analize pa skozi analizo preteklih glasovanj glede ključnih okoljskih zakonov besede političnih kandidatov sooča z njihovimi preteklimi dejanji.

Z analizo želimo okoljska vprašanja vrniti v politični diskurz in preprečiti, da bi postala obrobna ali zgolj retorični okras volilnih programov. Obenem želimo spodbuditi prehod k politikam, ki bodo zagotovile varno, pravično in trajnostno prihodnost za vse prebivalce Slovenije. Upamo, da bodo s pomočjo te analize volivke in volivci svoj glas oddali polno informirani o možnostih, med katerimi izbirajo.

Dokument je bil pripravljen brez uporabe orodij umetne inteligence, analiza je rezultat dela strokovnih sodelavk in sodelavcev Umanotere ter članov in članic gibanja Mladi za podnebno pravičnost.

Dodatne informacije: Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj,
info@umanotera.org, 01 439 71 00

METODOLOGIJA

Metoda ocenjevanja volilnih programov

Izbor področij ocenjevanja

Namen analize je podati neodvisno oceno okoljskih vidikov programov list oz. strank in njihovih preteklih glasovanj glede okoljskih zakonov na sedmih področjih, ki jih prepoznavamo kot ključna za trajnostni razvoj Slovenije.

Ta področja so:

- Onesnaževanje okolja
- Promet
- Oskrba s hrano
- Energetika
- Odpornost na podnebne spremembe
- Pravičen zeleni prehod
- Odnos do civilne družbe

Izbor strank

Za analizo smo izbrali stranke in liste, ki so bile po letošnjih javnomnenjskih raziskavah deležne vsaj 1 % podpore. Ocenjeni so bili programi trinajstih strank in list: Demokrati, Levica + Vesna, Mi, socialisti!, NSi + SLS + Fokus, Piratska stranka, Prerod, Resni.ca, SD, SDS, SNS, Glas upokoјencev, Svoboda, Zeleni Slovenije + Stranka generacij.

Analizirali smo volilne programe, ki so nam bili posredovani ali so bili javno dostopni z dnem 2. marca 2026. Pri strankah in listah, ki na ta dan niso imele objavljenih programov oz. se na naše pozive niso odzvale, smo uporabili zadnje dostopne programe ali enakovredne dokumente, ki jasno predstavljajo stališča in prioritete stranke.

Ocenili smo naslednje dokumente:

- Demokrati: [Uspešna Slovenija 2034](#)
- Levica in Vesna: [Čas odločitve: volilni manifest](#)
- Mi, socialisti!: [Mi, socialisti! Manifest](#)
- NSI, SLS, Fokus: [Akcijski načrt 2026-2030](#)
- Piratska stranka: [Wiki: Program Piratske stranke – DZ 2026](#)
- Prerod: [Programska listina Prerod](#)
- Resni.ca: [Memorandum stranke Resni.ca](#)
- SD: [Sektorski program Socialnih demokratov 2026 - 2030](#)
- SDS: [Programske predstavitve na predvolilni konvenciji SDS: strokovni svet in kandidati predstavili program za Slovenijo - SDS](#)
- SNS: [Program SNS](#)
- Glas upokoјencev Pavla Ruparja: [Program stranke Glas upokoјencev](#)
- Svoboda: [Vizija 2030 \(objavljeno v 2022\)](#)
- Zeleni Slovenije + Stranka generacij: [Skupen program Zeleni + SG](#)

Ocenjevanje

Ocene temeljijo na kritični vsebinski presoji, poznavanju področne zakonodaje in primerjavi z zahtevami na mednarodni ravni (npr. Pariški sporazum) in direktivami in cilji, ki Slovenijo obvezujejo kot članico Evropske unije (direktive in cilji za onesnaženje zraka in vode, emisije TGP, OVE, URE). Predlagane ukrepe na vsakem področju smo ocenili z ocenami od 1 do 5 (z možnostjo polovičnih ocen) glede na spodnji kriterij:

5.0	USTREZNO	Področje ustrezno naslavlja s konkretnimi ukrepi.
4.0-4.5	DELNO USTREZNO	Področje naslavlja z nekaj ukrepi v pravo smer.
3.0-3.5	DEKLARATIVNO ali PROTISLOVNO	Področje omenja, a ni konkretnih ukrepov ALI znotraj področja istočasno predlaga ustrezne in škodljive ukrepe.
2.0-2.5	ODSOTNO	Področja ne omenja.
1.0-1.5	ŠKODLJIVO	Napoveduje ukrepe na škodo okolja in/ali deležnikov.

Skupna ocena stranke sestoji iz povprečja ocen po posameznih področjih.

Pri odnosu stranke do civilne družbe smo poleg volilnih programov oz. ekvivalentnega dokumenta upoštevali, ali so bile stranke pripravljene sodelovati s civilno iniciativo Glas ljudstva, tj. da se opredelijo do [42 zahtev civilne družbe](#), zbranih in oblikovanih v širokem javnem participativnem procesu.

Metoda analize glasovanj glede ključnih okoljskih zakonov v Državnem zboru 2022–2026

Da bi politično retoriko soočili z dejanji, je Umanotera analizirala glasovanja glede ključnih okoljskih zakonov v iztekajočem se mandatu. Analizirali smo tudi, katere amandmaje so različne stranke predlagale za ključne zakone, ali so bili ti amandmaji namenjeni okrepitvi ali oslabitvi zakona, ter kdo je glasoval zanje. Nazadnje smo iskali tudi redke primere poslancev, ki so pri pomembnih okoljskih vprašanih glasovali v nasprotju z njihovo parlamentarno skupino.

Izbor pravnih aktov

Izbrali smo akte, ki so bili na področju okolja povsem novi ali pa so vsebovali nekaj bistvenih sprememb, ki so bile v nekaterih primerih tudi predmet širše javne razprave. V procesu izbire so bili zbrani tudi predlogi mreže Plan B za Slovenijo.

Izbrali smo dvanajst aktov, od tega enajst zakonov in eno resolucijo, za analizo glasovanja pa smo uporabili orodje [Parlameter](#), ki z analizo glasovanj in transkriptov nastopov lajša spremljanje dela v Državnem zboru.

Poleg tega smo za vsakega od aktov uporabili zapisnike sej Državnega zbora in pregled zakonodajnega postopka aktov, da bi identificirali relevantne amandmaje. Upoštevali smo amandmaje na sejah odborov kot tudi na plenarnih zasedanjih državnega zbora.

Opredelili smo deset relevantnih amandmajev. Za vsak amandma smo preverili, ali bi zmanjšal ali povečal vplive na okolje, kdo ga je predlagal in kakšen je bil izid glasovanja.

Seznam vključenih aktov:

Energetika in podnebje

- Podnebni zakon
- Energetski zakon
- Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije
- Resolucija o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji
- Zakon o prehodnem financiranju pospešenega in pravičnega izstopa iz premoga

Okolje in narava

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave
- Zakon o zaščiti in varovanju drevesnega fonda v urbanem okolju

Promet

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o upravljanju javnega potniškega prometa
- Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o cestninjenju

Hrana in kmetijstvo

- Zakon o varni hrani in krmi
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali

OKOLJSKA OCENA VOLILNIH PROGRAMOV STRANK

Onesnaževanje okolja (zrak, voda, tla)

Čeprav je onesnaževanje naravnega okolja in virov, ki so nepogrešljivi za zdravo in dostojno življenje vseh, tema, ki vsaj posredno vpliva na skoraj vsa področja človekovega življenja, stranke tega področja v veliki večini ne obravnavajo na celovit način. Medtem ko jih glavnina izpostavi pomen čiste pitne vode, zelo malo strank sploh omeni pomen zdravih tal, še manj pa jih omeni kakovost zraka.

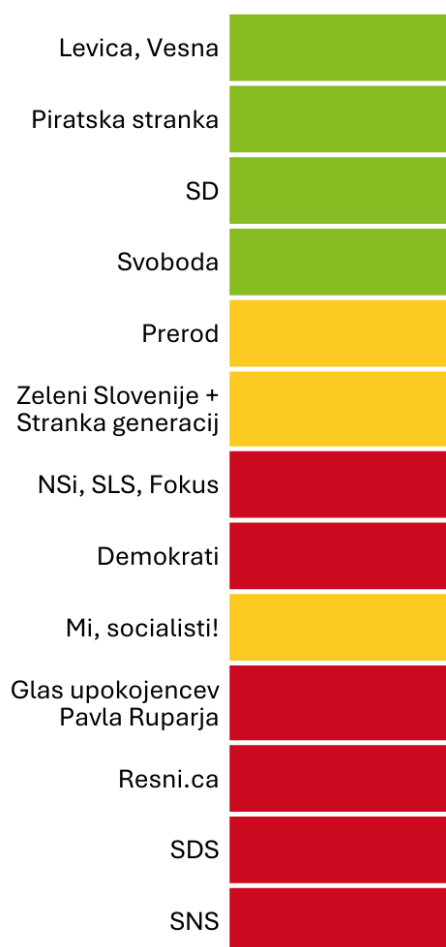
Stranke lahko okvirno uvrstimo v tri kategorije:

- 1. Odločna napoved kazenskega pregona onesnaževanja ali strožje regulacije**
Levica in Vesna, Piratska stranka, SD, Svoboda
- 2. Deklarativno omenjanje čistega zraka in pitne vode brez ali z zadržanimi ukrepi** Prerod, Zeleni Slovenije + Stranka generacij, Mi, socialisti!
- 3. Obsežni poskusi deregulacije in izklapljanje okoljskih varovalk**
SDS, SNS, Resni.ca, Demokrati, NSi, SLS, Fokus

Stranke z najnižjimi ocenami za to področje (**Demokrati; Resni.ca; SDS; SNS**) okoljske standarde prikazujejo kot nepotrebno oviranje oz. upočasnjevanje gradbenih in infrastrukturnih projektov ter temu primerno napovedujejo različne **ukrepe deregulacije**. To v praksi pomeni izklapljanje nepogrešljivih okoljskih varovalk za zagotavljanje javne varnosti in preprečevanje najhujših oblik onesnaževanja.

Najboljši oceni sta prejeli lista Levica in Vesna ter Piratska stranka. Piratska stranka se osredotoča na krepitev zmogljivosti neodvisnih institucij, ki bi izvajale inšpekcije in izdajale okoljevarstvena dovoljenja, prav tako napovedujejo lajšanje skupinskih tožb prebivalcev, ki so žrtev množičnega onesnaževanja. **Levica in Vesna** napovedujeta specializiran pregon onesnaževanja z jasnimi pooblastili in sredstvi za učinkovite preiskave. Da se saniranje škode systemskega in obsežnega onesnaževanja ne bi več krilo iz davkoplačevalskega denarja,

ONESNAŽEVANJE OKOLJA

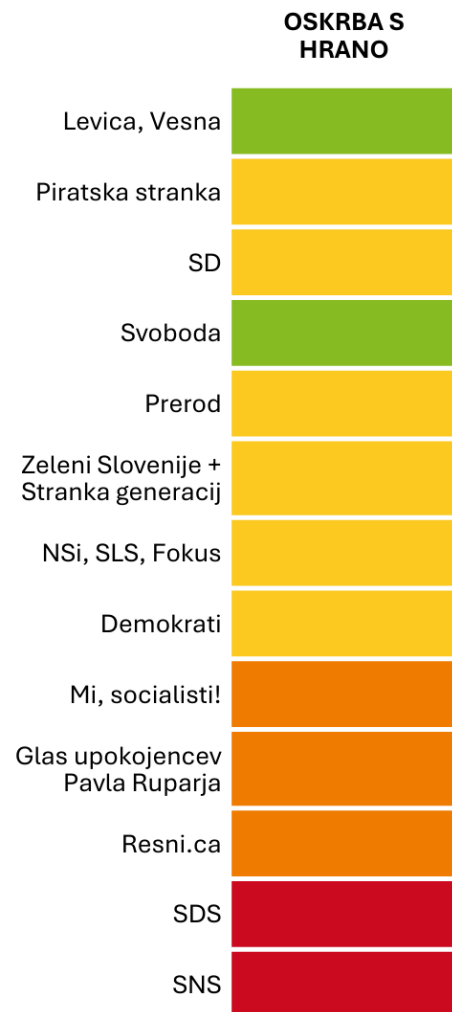
predlagata okoljsko zavarovanje pravnih oseb za kritje povzročene okoljske škode in spremembo davčne politike, ki predvideva višje davke za onesnaževalne subjekte.

Zaskrbljujoče je, da velika večina strank sicer omenja zdravstvo in deli svojo vizijo za boljše delovanje tega sektorja, ne naslavljajo pa preventive in povezave med onesnaževanjem in javnim zdravjem. Edina stranka, ki omenja to ključno povezavo in predlaga ukrepe na tem področju, je lista **Levica in Vesna: okoljske in zdravstvene politike želi povezati v enotno strategijo javnega zdravja**, vzpostaviti želi tudi sistematičen monitoring onesnaženosti, ki bi tvoril podlago za preventivne zdravstvene ukrepe. Poudarja, da čisto okolje ni nadstandard, ampak pogoj za dostojno življenje.

Oskrba s hrano

Sistem oskrbe s hrano je področje, ki je najbolj zastopano v programih strank in kjer so ukrepi najbolj konkretni. Rdeča nit predlogov tvori spodbujanje lokalne samooskrbe in povečanje deleža lokalne hrane v javnih institucijah, le sedem strank (**SD; NSi, SLS, Fokus; Levica in Vesna; Demokrati; Prerod; SNS; Piratska stranka**) pa izrecno govori o pridelavi ekološke hrane. To smatramo za zamujeno priložnost, saj je ekološka pridelava ena ključnih strategij za prilagajanje na podnebne spremembe **Levica in Vesna** dodatno napovedujeta ukrepe v podporo **regenerativnemu kmetijstvu**, kar je ključen ukrep za varovanje okolja in zdravja ljudi. **Piratska stranka** edina omenja problematiko prekomerne uporabe pesticidov in umetnih gnojil, ki obremenjujejo ekosistem, vendar v zvezi s tem ne nudi konkretnih rešitev.

Med popolnoma odsotnimi vsebinami velja omeniti **izziv odpadne hrane**, osrednja šibkost programov pa je, da **nobena stranka ne nudi rešitev glede problematike intenzivne živinoreje**. Emisije iz živinoreje predstavljajo največji delež teritorialnih emisij TGP iz sistema oskrbe s hrano v Sloveniji, zato bi bili ukrepi za blažjenje podnebnih sprememb tukaj še najbolj potrebni. V popolnoma nasprotno smer gresta glede tega stranki **SDS in Demokrati**, ki napovedujeta okrepitev živinoreje. Manjši pozitiven ukrep, po katerem bi se lahko zgledovale druge stranke, predlaga **Svoboda** z uvedbo obveznega brezmesnega dneva v vrtcih in šolah.

Promet

Promet je področje z najnižjo oceno analize. Čeprav večina strank prepoznava pomen dostopnega JPP in izgradnje železniške infrastrukture, je glavni razlog za nižje ocene to, da **poleg določenih ukrepov na področju JPP napovedujejo obsežne investicije v cestno in letalsko infrastrukturo**, npr.

- nadgradnjo ljubljanskega in/ali mariborskega letališča: SD; Resni.ca; NSi, SLS, Fokus; Demokrati; SNS;
- ustanovitev slovenske letalske družbe: Prerod; SD; SNS;
- dodajanje pasov in vpadnic na avtocestah: SDS; NSi, SLS Fokus; Demokrati; Glas upokojencev.

S temi ukrepi se nekatere stranke delajo, da okoljske krize ni in postavljajo individualno mobilnost ter interese korporacij v ospredje na račun čistega zraka in zmanjšanja TGP. Zlasti pri širjenju avtocest gre za izrazito kratkoviden ukrep, saj primeri iz tujine dokazujejo, da dodatni pasovi na srednji in dolgi rok ne zmanjšajo zastojev.

Piratska stranka predlaga največ konkretnih predlogov na področju alternativnih oblik

	PROMET	
Levica, Vesna		prevoza, predvsem vrsto ukrepov za obsežno izgradnjo kolesarske infrastrukture. V manj dodelani obliki se za izgradnjo kolesarske infrastrukture zavzemajo tudi Svoboda, SD in skupna lista NSi, SLS, Fokus, lista Levica in Vesna pa predlaga znižanje DDV za kolesa in e-kolesa. Več strank predlaga pomembnost celovite elektrifikacije železniške infrastrukture za zanesljivejši potniški promet, ki bo dostopen vsem (Piratska stranka, Prerod, Demokrati). Za izvedbo predlaganih ukrepov želi Piratska stranka del trošarin na pogonska goriva nameniti subvencijam za javni potniški promet.
Piratska stranka		
SD		
Svoboda		
Prerod		
Zeleni Slovenije + Stranka generacij		
NSi, SLS, Fokus		
Demokrati		
Mi, socialisti!		
Glas upokojencev Pavla Ruparja		
Resni.ca		
SDS		
SNS		

Na področju JPP negativno izstopata **SNS** in **Resni.ca**: SNS predlagajo privatizacijo železnic, kar glede na primere iz tujine praviloma vodi do višjih cen in manjše dostopnosti JPP, Resni.ca medtem sploh ne omenja JPP.

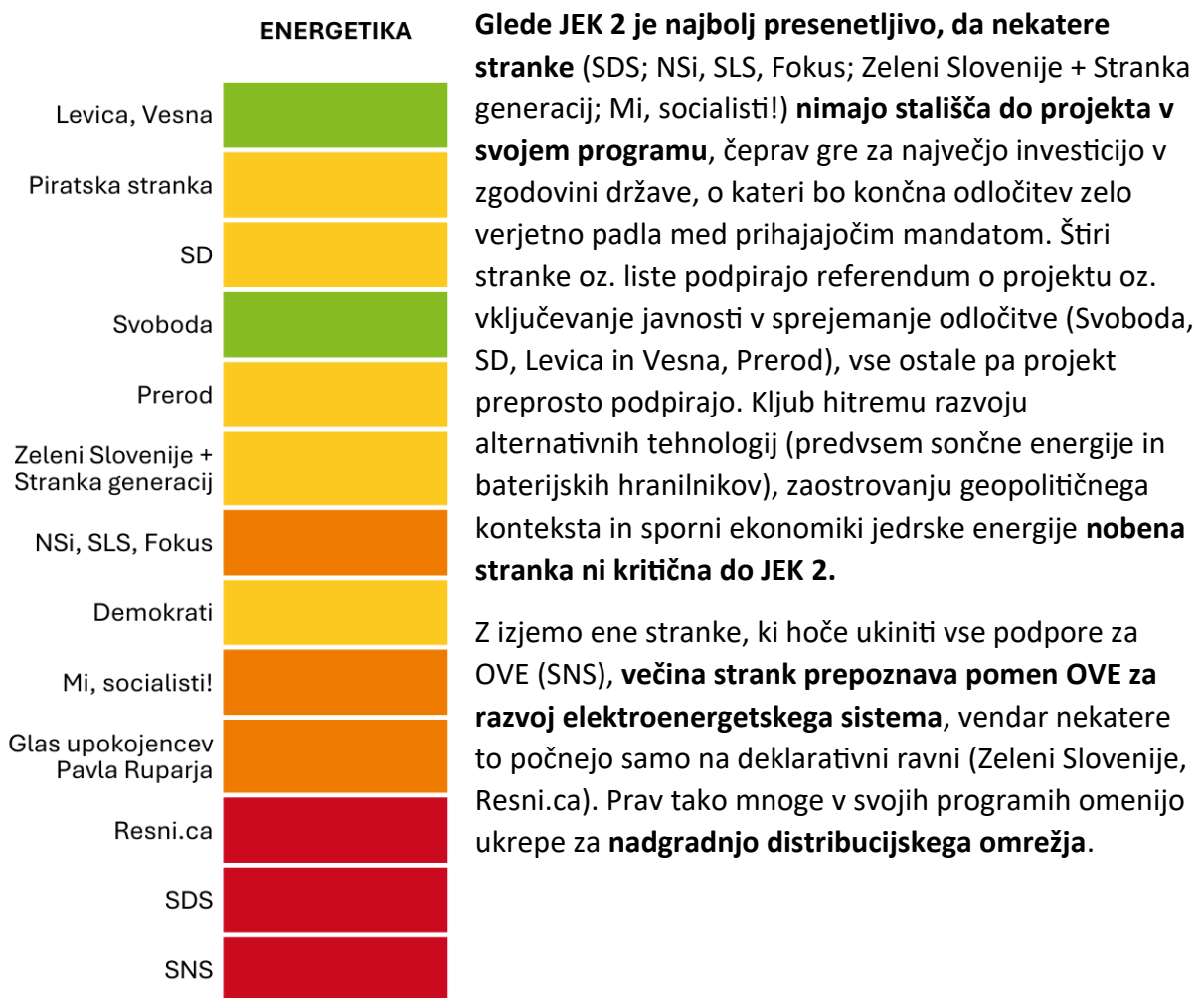
Med predlogi strank so sicer odsotni ukrepi s ciljem omejitve emisij TGP, onesnaževal in hrupa tako osebnega kot tudi tovornega prometa (npr. cestnine, davki ali prepoved prodaje novih vozil z notranjim izgorevanjem). Prav tako z izjemo **Svobode** nobena stranka ne naslavlja problematike povračil stroškov prevoza na delo in potnih stroškov, saj trenutni sistem spodbuja prevoz v službo z osebnim avtomobilom in bivanje v drugem kraju, ne glede na razdaljo.

Energetika

Področje energetike je področje močne polarizacije strank. Vse pa imajo skupno to, da se osredotočajo izključno na oskrbo z energijo, **ne vključujejo pa področja porabe energije in ne upoštevajo načela EU "energetska učinkovitost na prvem mestu"**. To je tudi glavni razlog, zakaj na tem področju nobena stranka ne doseže ocene 5. Poleg tega dve stranki/listi področja energetike sploh ne omenjata v svojih programih (NSi, SLS, FOKUS in Glas upokoјencev), čeprav je izredno pomembno za prihodnjo blaginjo in doseganje nizkoogljične družbe.

Razlike med strankami, ki imajo stališče, so zelo očitne v zvezi s fosilnimi gorivi. Stališča segajo od mnenja, da fosilna goriva sploh niso problematična (Resni.ca), predloga za podaljšanje uporabe premoga do 2040 (SDS) in načrta za povečanje uporabe fosilnega plina (SNS in Resni.ca) na eni strani do zaveze za zmanjšanje uporabe fosilnega plina (Svoboda) in odprave subvencij za fosilna goriva (Levica in Vesna) na drugi.

Nobena stranka si ne upa napovedati konkretnih politik glede zapiranja TEŠ, ki ima trenutno zagotovljene obsežne javne subvencije samo še do pomladi 2027.

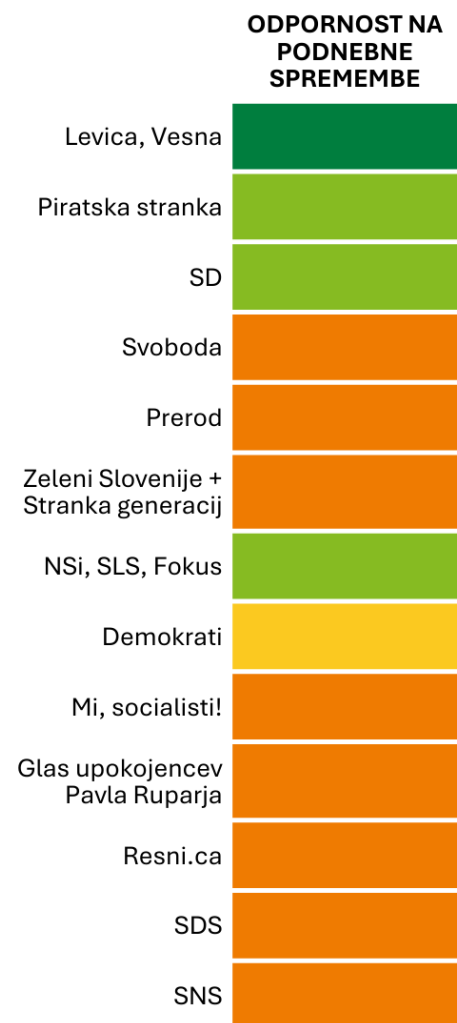
Odpornost na podnebne spremembe

Najkasneje po poplavah in izredni škodi, ki so v poletju 2023 pretresle Slovenijo, si politika ne more več zatiskati oči o nujnosti ukrepanja glede prilagajanja na podnebne spremembe. Glede na vse bolj uničujoče posledice podnebnih sprememb je zaskrbljujoče, da večina strank (kar 8 od 13) v svojih programih sploh ne omenja prilagajanja na podnebne spremembe in da so se ostale pretežno omejile na kmetijski sektor, ki je zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov najbolj na udaru. Velika večina strank ne omenja ukrepov za vse bolj neznosne vročinske vabe, ki vsako leto terjajo več žrtev, in le ena omenja omejevanje gradnje na poplavnih območjih.

Med strankami, ki ne omenjajo prilagajanja ali odpornosti na podnebne spremembe, izstopata **SDS in Resni.ca**: SDS zavrača zeleni prehod, Resni.ca pa celo zanika temeljna znanstvena dejstva o podnebnih spremembah in temu primerno ne vidita potrebe po ukrepanju.

Nedoslednost je opaziti v programu skupne liste **NSi, SLS in Fokus**: blaženje podnebnih sprememb je v njihovem programu komaj prisotno, pripravi kmetijstva na njihove posledice pa namenijo vrsto ukrepov, kot npr. vlaganje v namakalne sisteme ali posodobitev sistema pred točo in vremenskimi skrajnostmi.

Največ ustreznih ukrepov, ki naslavljajo **odpornost več sektorjev**, na tem področju predlagata lista **Levica in Vesna** ter **SD**: oba programa identificirata ozelenitev mest kot pomemben ukrep za zniževanje temperature v urbanih območjih ter vrsto ukrepov prilagajanja v kmetijstvu. **Levica in Vesna** poleg tega napovedujeta preprečevanje gradnje na poplavnih območjih in drugih posegov, ki "dolgoročno ogrožajo ljudi, naravo in lokalne skupnosti" ter skladno s tem vzpostavitev varnostnega upravljanja prostora na območjih z visokim poplavnim, požarnim in plazovitim tveganjem. **SD** prav tako izpostavlja potrebo po "razpravi o rabi prostora" in usklajenem izvajanju ukrepov, med katerimi omenja pogozdovanje in razlivna poplavna območja.

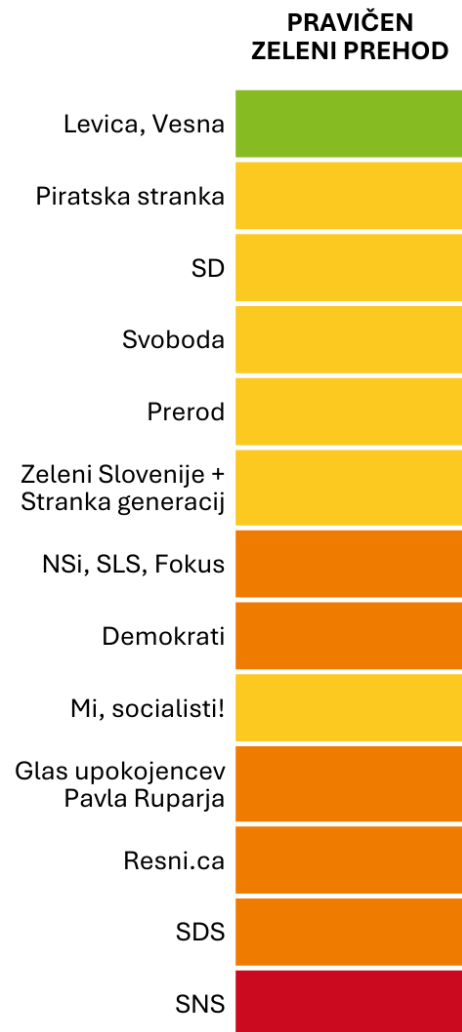
Pravičen zeleni prehod

Za prehod v nizkoogljično družbo bodo potrebne investicije na vseh ravneh. Da te investicije ne bi sorazmerno prizadele ranljivejših prebivalk in prebivalcev, pa je ključno, da podnebne politike upoštevajo socialna, stanovanjska in druga vprašanja – na primer v obliki dostopnega javnega prevoza in stanovanj, energetske sanacije domov, širitve in vključevanja v energetske skupnosti ali podpore lokalnim trajnostnim rešitvam.

Dobra polovica strank se zaveda pomena pravičnega prehoda in ga v programu omeni, a večinoma umanjajo konkretni ukrepi. Najbolje se je na tem področju odrezala lista **Levica in Vesna** z ukrepi, kot so namestitve sončnih elektrarn na vseh javnih stavbah in večjih parkiriščih, obvezno solastništvo lokalnih skupnosti ob postavitvi vetrnih elektrarn, davčne spodbude za skupnostne elektrarne na obnovljive vire in brezplačen javni prevoz za mlade. Piratska stranka, Prerod in SD omenjajo nekaj predlogov, vendar ti niso dovolj konkretni.

Stranke **SDS, NSi, SLS, Fokus, Demokrati, Resni.ca in Glas upokojencev** sploh ne omenjajo problematike pravičnega prehoda, najbolj škodljiv predlog pa je napovedal **SNS** s privatizacijo železnic.

Medtem ko nekaj strank naslavlja problematiko energetske revščine, je naslavljanje prevozne revščine pomanjkljivo. Kar pa na področju pravičnega zelena prehoda popolnoma pogrešamo, so **rešitve za delavce in delavke v fosilni industriji**. Za njih predstavlja zeleni prehod eksistencialno negotovost, za katero morajo stranke, ki želijo vladati Sloveniji, imeti vizijo in oprijemljive rešitve.

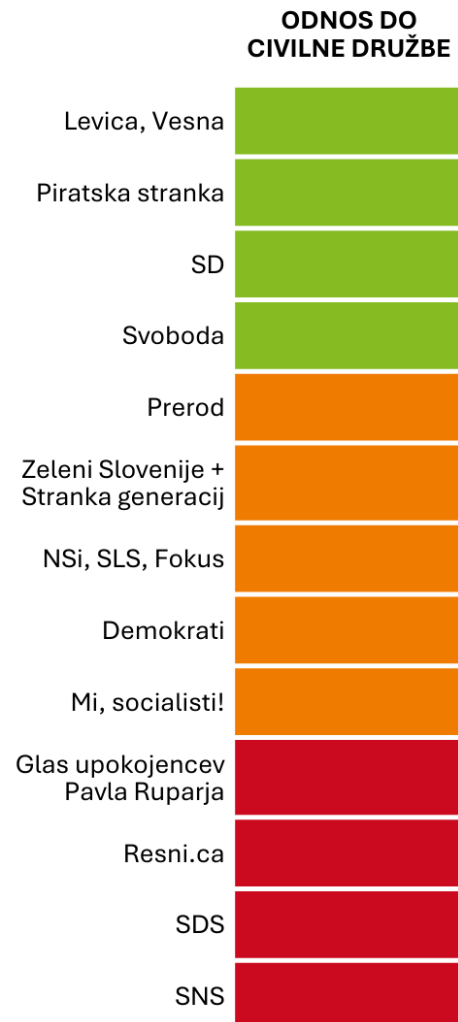
Odnos do civilne družbe

Le štiri od trinajstih strank prepoznavajo vlogo civilne družbe in se zavzemajo za njeno močno vlogo v družbi. Preostalih devet strank civilne družbe ne omenja ali pa napoveduje ukrepe za njeno šibitev. Analiza je na tem področju pokazala veliko polarizacijo strank in na bistvene razlike v stališčih strank do vključevanja nevladnih organizacij in drugih predstavnikov civilne družbe, ki varujejo javni interes.

Stranke, ki najbolj priznavajo pomembno vlogo civilne družbe v odločevalskih procesih in družbi nasploh, so **Piratska stranka, Levica in Vesna, SD in Svoboda**. Zlasti Piratska stranka predlaga vrsto konkretnih ukrepov, s katerimi želi okrepiti status NVO kot stranskega udeleženca v postopkih.

Na drugi strani se nahajajo stranke **SDS, NSi, SLS, Fokus, Demokrati, SNS in Glas upokojencev**, ki s civilno družbo ne želijo sodelovati in se tudi niso odzvale na pobudo Glasu ljudstva, da se opredelijo do [42 zahtev civilne družbe](#), zbranih in oblikovanih v širokem javnem participativnem procesu. Med njimi nekateri sploh ne omenjajo vloge nevladnih organizacij, stranke **SDS, SNS, Resni.ca in Glas upokojencev** pa napovedujejo ukinitve financiranja civilni družbi na podlagi lastne presoje, Resni.ca izpostavlja še ukrep omejitve pravice do pritožbe.

Glede na dosedanji diskurz teh strank je pričakovati, da bi morala večina NVO, ki opozarjajo na nepravilnosti in nepravičnosti (ne samo na področju okolja), računati z ukinitvijo financiranja, kar bi znatno ogrozilo demokratičnost naše družbe.

Prikaz okoljskih ocen volilnih programov vseh trinajstih strank

	ONESNAŽEVANJE OKOLJA	OSKRBA S HRANO	PROMET	ENERGETIKA	ODPORNOST NA PODNEBNE SPREMEMBE	PRAVIČEN ZELENİ PREHOD	ODNOS DO CIVILNE DRUŽBE
Levica, Vesna	Green	Green	Yellow	Green	Dark Green	Green	Green
Piratska stranka	Green	Yellow	Green	Yellow	Green	Yellow	Green
SD	Green	Yellow	Orange	Yellow	Green	Yellow	Green
Svoboda	Green	Green	Green	Green	Orange	Yellow	Green
Prerod	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Orange	Yellow	Orange
Zeleni Slovenije + Stranka generacij	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Orange	Yellow	Orange
NSi, SLS, Fokus	Red	Yellow	Orange	Orange	Green	Orange	Orange
Demokrati	Red	Yellow	Red	Yellow	Yellow	Orange	Orange
Mi, socialisti!	Yellow	Orange	Orange	Orange	Orange	Yellow	Orange
Glas upokoјencev Pavla Rutarja	Red	Orange	Red	Orange	Orange	Orange	Red
Resni.ca	Red	Orange	Orange	Red	Orange	Orange	Red
SDS	Red	Red	Red	Red	Orange	Orange	Red
SNS	Red	Red	Red	Red	Orange	Red	Red

Analiza glasovanj poslancev glede ključnih okoljskih zakonov v mandatu 2022–2026

Ključne ugotovitve

Analiza jasno kaže, da so v preteklem mandatu koalicijske stranke naredile bistveno več za okolje kot opozicijske stranke, ki so okoljsko zakonodajo skušale kvečjemu oslabiti.

V dveh primerih nadstrankarskega soglasja so se nekateri poslanci vseeno odločili glasovati proti večini v koaliciji (oz. opoziciji):

- 8 poslancev Levice in Svobode je glasovalo PROTI problematični Resoluciji o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije,
- po drugi strani pa se je 7 poslancev SDS vzdržalo glasovanja o Zakonu o varstvu okolja (ki je končno znižal mejne vrednosti emisij pri sosežigu), medtem ko so vsi drugi poslanci opozicije glasovali ZA.

Glasovanje o progresivnih amandmajih, ki so bili predlagani v zakonodajnem postopku v parlamentu, sledi enakemu trendu kot končno glasovanje o celotnih zakonih: koalicija je ZA, opozicija je PROTI.

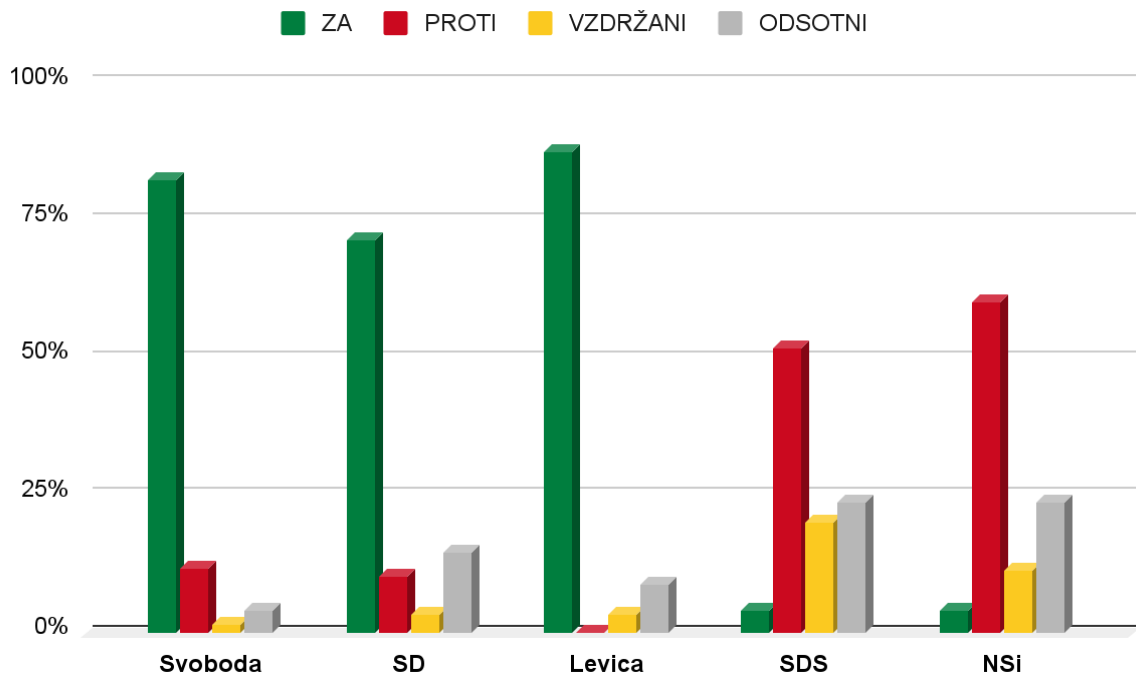
Pri predlagateljih amandmajev se razlika kaže tako znotraj koalicije kot tudi opozicije. V koaliciji je stranka Levica predlagala najbolj progresivne amandmaje, medtem ko je v opoziciji SDS predlagal okoljsko najbolj destruktivne amandmaje.

Okoljsko destruktivna vloga SDS se je pokazala tudi v tem, da sta oba poslanca, ki sta med mandatom zapustila stranko, po izstopu glasovala v nasprotju s predhodnjimi stališči SDS, torej bolj naklonjeno okolju.

Analiza glasovanja

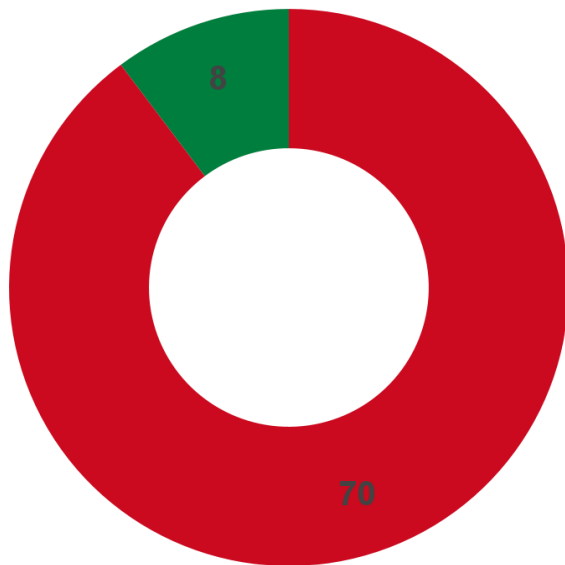
Analizirali smo 1034 glasov znotraj 12 glasovanj.

Spodnji graf prikazuje skupni rezultat analize. **ZA** pomeni glasovanje za zakonodajo, ki zmanjšuje vplive na okolje, podnebje in/ali javno zdravje. Graf kaže močno podporo okoljsko napredni zakonodaji in močno usklajenost koalicijskih strank. Obenem kaže močno opozicijo s strani SDS in NSi (> 50%). Poslanci SDS so se v veliki meri vzdržali ali bili na glasovanjih odsotni, kar kaže tudi na veliko brezbrižnost do okoljskih tem.

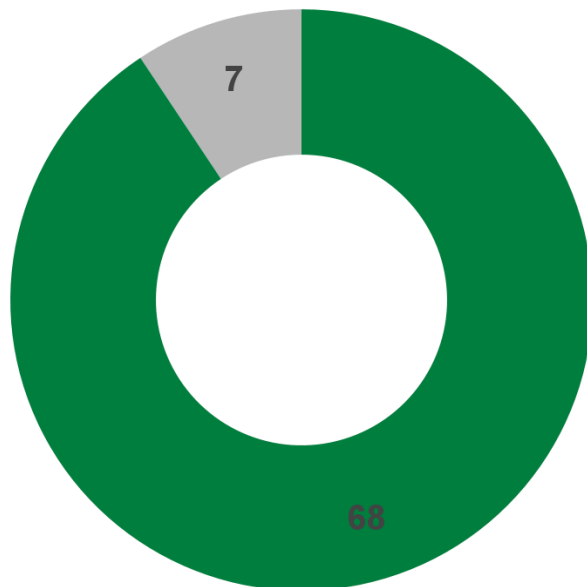
Nadstrankarsko soglasje

Resolucija o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije

- ZA
- PROTI
 - Miroslav Gregorič (Svoboda)
 - Tatjana Greif (Levica)
 - Lena Grgurevič (Svoboda)
 - Milan Jakopovič (Levica)
 - Miha Kordiš (Levica)
 - Mojca Šetinc Pašek (nepovezana)
 - Matej Tašner Vatovec (Levica)
 - Rastislav Vrečko (Svoboda)

Zakon o varstvu okolja

- ZA
- VZDRŽANI
 - Zvonko Černač (SDS)
 - Rado Gladek (SDS)
 - Dejan Kaloh (SDS)
 - Franci Kepa (SDS)
 - Andrej Kosi (SDS)
 - Jožef Lenart (SDS)
 - Franc Rosec (SDS)

Analiza amandmajev

Spodnja tabela prikazuje pregled glasovanja o izbranih zakonih in amandmajih, vključuje tudi njihove predlagatelje in status sprejetja.

Zelena barva pomeni večino glasov za amandmaje, ki bodo zmanjšali negativni vpliv na okolje (ali proti amandmajem, ki ga bodo povečali). Rdeča barva pomeni večino glasov za amandmaje, ki bodo povečali negativne vplive na okolje (ali proti amandmajem, ki jih bodo zmanjšali). Siva barva pomeni, da se je večina poslancev vzdržala ali ni bila prisotna. Dve barvi v eni celici pomenita, da glasovanje te stranke ni bilo jasno usmerjeno v eno ali drugo smer.

Zakoni in amandmaji (* = sprejet)	Svoboda	SD	Levica	SDS	NSI
Podnebni zakon *					
obvezni cilji 2030, 2035, 2040			predlagatelj		
višji davek na zasebne lete			predlagatelj		
znižanje davkov na CO ₂			predlagatelj		
odložitev zakona za dve leti				predlagatelj	
Energetski zakon *					
lokalni energetski koncepti				predlagatelj	
ogrevanje s plinom & biomaso				predlagatelj	predlagatelj
ogrevanje z biomaso *	predlagatelj	predlagatelj	predlagatelj		
Zakon o varstvu okolja *					
mejne vrednosti za sosežig				predlagatelj	
Resolucija o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije *					

odpadki, razgradnja in stroški				predlagatelj		
Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije *						
sončne elektrarne na novih in velikih stavbah				predlagatelj		

Kako so prestopi vplivali na glasovanje?

Spodnja razpredelnica prikazuje razlike v glasovanju poslancev Tineta Novaka, Eve Irgl, Anžeta Logarja ter Mihe Kordiša pred in po prestopu v novo stranko.

	Svoboda	Tine Novak (Demokrati)	SDS	Eva Irgl (Demokrati)	Anže Logar (Demokrati)	Levica	Miha Kordiš (Mi, socialisti!)
Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije	<i>pred prestopom</i>					<i>pred prestopom</i>	
Zakon o prehodnem financiranju pospešenega in pravičnega izstopa iz premoga	<i>pred prestopom</i>					<i>pred prestopom</i>	
Podnebni zakon							
Zakon o upravljanju javnega potniškega prometa							
Zakon o zaščiti živali							
Zakon o ohranjanju narave							
Zakon o varni hrani in krmi							
Zakon o varstvu in zaščiti drevesnega fonda v urbanem okolju							
Zakon o cestninjenju							

= ZA = PROTI
 = VZDRŽAN = ODSOTEN

Priloga 1: Pregled vključenih aktov

Podnebni zakon

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Podnebni zakon je nov sistemski zakon, ki ureja področje blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, opredeljuje dolgoročni cilj podnebne nevtralnosti do leta 2045, prenaša zakonodajo EU na tem področju in uvaja sistem načrtovanja, spremljanja in nadaljnjega ukrepanja v zvezi s podnebno politiko.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Energetski zakon

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Energetski zakon je sistemski zakon, ki ureja del področja energetike. Nova verzija zakona določa, da v stanovanjskih stavbah ne bo več dovoljena vgradnja kotla na zemeljski plin ali utekočinjen naftni plin. Poleg tega opredeljuje postopke za hitrejšo dodeljevanje finančnih spodbud za naložbe v obnovljive vire energije in učinkovito rabo energije. Pri ogrevanju na občinski ravni zakon spodbuja prednostno rabo virov energije in tehnologij z nižjimi emisijami toplogrednih plinov.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon predvideva posodobljeno podporno shemo, nadomestila dobaviteljem elektrike za shemo net metering, spremembe pri obračunu prispevka za OVE in ob izpolnjenih pogojih obvezno postavitve sončnih elektrarn na novih javnih stavbah in novih večjih pokritih parkiriščih.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Resolucija o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije v Sloveniji

Pomembnost resolucije za okolje in podnebje: Sprejetje resolucije je bilo problematično, saj se je osredotočalo predvsem na izgradnjo enega konkretnega projekta (JEK2), še preden so bile opravljene ključne analize za ta projekt. Poleg tega ni bilo jasno navedeno, v kolikšni meri so prihodnji stroški skladiščenja jedrskih odpadkov in razgradnje jedrskih objektov vključeni v stroške električne energije iz jedrske energije.

Povezave:

- [Resolucija v PISRS](#)

- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o prehodnem financiranju pospešenega in pravičnega izstopa iz premoga

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon po eni strani zagotavlja na kratki rok socialno varnost in zaščito delovnih mest zaposlenih v Premogovniku Velenje in Termoelektrarni Šoštanj ter ohranja v prehodnem času glavni vir ogrevanja prebivalcev Šaleške doline. Po drugi strani pa določa jasen datum za konec javnih subvencij za največji vir emisij toplogrednih plinov v Sloveniji (po zimi 2026/27).

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon določa izenačitev mejnih vrednosti emisij za sežig in sosežig odpadkov, kar bo pomenilo manj škodljivih emisij za prebivalce Anhova, kjer lokalna cementarna sežiga nevarne odpadke.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o ohranjanju narave

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon utrjuje pravico vseh državljanov do brezplačnega dostopa do naravnih vrednot, določa ukrepe za preprečevanje vnosov, hitro odstranitvev in nadzor invazivnih, tujerodnih vrst, ter uvede strožji nadzor nad vožnjo v naravi. Novela pa vključuje tudi poenostavitev strela velikih zveri, kar je z okoljskega vidika problematično.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o zaščiti in varovanju drevesnega fonda v urbanem okolju

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon bi celostno uredil področje nege, varstva, zaščite in saditve dreves v urbanem okolju. To bi bilo pomemben korak k sistemski obravnavi dreves kot ključnega elementa kakovostnega, varnega in zdravega bivalnega okolja.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)

- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o upravljanju javnega potniškega prometa

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon opredeli naloge Družbe za upravljanje javnega potniškega prometa (DUJPP), kar vključuje vrsto nalog in pravic v zvezi s financiranjem obvezne gospodarske javne službe na področju javnega linijskega prevoza potnikov. Te spremembe bodo pomagale pri zagotavljanju enotnega in preglednega financiranja ter upravljanja medkrajevnega javnega potniškega prometa.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o cestninjenju

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon uvaja pristojbino za zunanje stroške (onesnaževanje zraka in hrup) za vozila z največjo dovoljeno maso nad 3.500 kg. Ta nov sestavni del cestnine je namenjen kritju škode za zdravje ljudi in okolje, ki jo povzročajo težka tovorna vozila.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o varni hrani in krmi

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon ima namen zmanjšati onesnaževanje z nadzorom nad škodljivimi snovmi v krmi, ki bi lahko prešle v zemljo in vodo, spodbuja trajnostno pridelavo, zmanjšuje uporabo pesticidov in preprečuje ekološko škodo z bolj trajnostnimi kmetijskimi praksami.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali

Pomembnost zakona za okolje in podnebje: Zakon prinaša strožje ukrepe za izboljšanje dobrobiti živali, vključno z obveznim označevanjem mačk, prepovedjo baterijske reje kokoši in omejitvami uporabe kletk za pse.

Povezave:

- [Zakon v PISRS](#)
- [Postopek sprejemanja](#)
- [Pregled glasovanja](#)

Priloga 2: Pregled amandmajev

Podnebni zakon: 3. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma bi uvedel obvezne vmesne cilje za zmanjšanje emisij TGP za leta 2030, 2035 in 2040 ter s tem povečal kratkoročno veljavo in kontinuitete podnebne politike.

Vpliv na okolje: pozitiven

Predlagatelj: LEVICA

Glasovi ZA: LEVICA, SD, Miroslav Gregorič (Svoboda)

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Podnebni zakon: 72. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma bi določil davek za zasebne lete v višini vsaj 250 evrov na osebo na let namesto nižje višine "največ 250 evrov" na let.

Vpliv na okolje: pozitiven

Predlagatelj: LEVICA

Glasovi ZA: LEVICA, SD, Miroslav Gregorič & Uroš Brežan (Svoboda)

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Podnebni zakon: 152. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga, da se celoten člen črta. Člen uvaja mehanizem za znižanje davkov in dajatev na CO₂, kar je v jasnem nasprotju s ciljem in ključnimi načeli zakona.

Vpliv na okolje: pozitiven

Predlagatelj: LEVICA

Glasovi ZA: LEVICA, SD, Miroslav Gregorič (Svoboda)

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Podnebni zakon: 156. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga, da se začetek veljavnosti zakona odloži za dve leti.

Vpliv na okolje: negativen

Predlagatelj: SDS

Glasovi ZA: SDS, NSi

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Energetski zakon: 21. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga, da se ne bi nadzorovalo izvajanje lokalnih energetskih konceptov, da bi se ti posodabljali manj pogosto (le vsakih 10 let) in da bi se odpravila zahteva, da morajo večje občine načrtovati vzpostavitev vsaj ene energetske skupnosti.

Vpliv na okolje: negativen

Predlagatelj: SDS

Glasovi ZA: SDS, NSi

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Energetski zakon: 22. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandmaji predlagajo odpravo vseh omejitev za vgradnjo ogrevalnih sistemov na zemeljski plin, utekočinjeni naftni plin in lesno biomaso, tudi v gosto naseljenih območjih, kjer je zgorevanje lesne biomase glavni vir onesnaževanja zraka.

Vpliv na okolje: negativen

Predlagatelj: SDS, NSi

Glasovi ZA: SDS, NSi

Povezave: [predlog amandmaja \(NSi odbor\)](#), [glasovanje \(NSi odbor\)](#), [predlog amandmaja \(SDS odbor\)](#), [glasovanje \(SDS odbor\)](#), [predlog amandmaja \(NSi DZ\)](#), [glasovanje \(NSi DZ\)](#)

Energetski zakon: 22. člen (sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga odpravo omejitve za vgradnjo ogrevalnih sistemov na lesno biomaso, tudi v gosto naseljenih območjih, kjer je zgorevanje lesne biomase glavni vir onesnaževanja zraka. Po javnem pritisku opozicije so koalicijske stranke predlagale oslabitev člena, ki ga je oblikovala njihova lastna vlada.

Vpliv na okolje: negativen

Predlagatelj: Svoboda, SD, Levica

Glasovi ZA: Svoboda, SD, Levica

Povezave: [predlog amandmaja \(odbor\)](#), [glasovanje \(odbor\)](#)

Zakon o varstvu okolja: 18. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma obravnava izenačenje emisijskih mejnih vrednosti za sežig in sosežig odpadkov in bi uvedel s tehnologijo povezano izjemo za ohranitev manj strogih emisijskih standardov za sosežig.

Vpliv na okolje: negativen

Predlagatelj: SDS

Glasovi ZA: SDS, NSi, Soniboj Knežak (SD)

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Resolucija o dolgoročni miroljubni rabi jedrske energije: 37. točka (ne sprejeta)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga, da morajo biti pred sprejemom končnih investicijskih odločitev o gradnji jedrskih objektov, sprejeti načrti za dolgoročno reševanje problema shranjevanja vseh jedrskih odpadkov iz teh objektov in razgradnje jedrskih objektov po koncu obratovanja, kar mora biti vključeno v lastne stroškovne cene jedrskih elektrarn.

Vpliv na okolje: pozitiven

Predlagatelj: LEVICA

Glasovi ZA: LEVICA, Soniboj Knežak (SD), Miroslav Gregorič (Svoboda)

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije: 84. & 124. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga odpravo obveznosti namestitve sončnih elektrarn na novih stanovanjskih stavbah, javnih stavbah, parkiriščih in v procesu obnove drugih velikih stavb. (Obveznost, ki jo je amandma skušal razveljaviti, je seveda odvisna od tehnične in praktične izvedljivosti ter sončnega sevanja na določeni lokaciji.)

Vpliv na okolje: negativen

Predlagatelj: SDS

Glasovi ZA: SDS, NSi

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

Zakon o kmetijskih zemljiščih: 9. člen (ne sprejet)

Povzetek amandmaja: Amandma predlaga, da se ukine možnost postavitve sončne elektrarne na kmetijskih zemljiščih (z boniteto do 35), t. i. „agrovoltaika“.

Vpliv na okolje: negativen/pozitiven

Predlagatelj: SDS

Glasovi ZA: SDS, NSi

Povezave: [predlog amandmaja](#), [glasovanje](#)

